

**F Baptista Mantuani Bucolica Seu adolescentia in decem
eglogas diuisa**

Baptista <Mantuanus>

Daventrye, 1505

Aegloga viij. que dicitur Religio. de rusticoru[m] religione Colloquutores
Candid[us] [et] Alphus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70222](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70222)

Sol ae vii fo l

capitulum obsta re. Dum tepet id est dum animus in dubio est facili momento huc aut illuc impellitur ac timide in sanie .i. adhuc cum timore et pudore et non dum consentit in illecebras Sic igitur pollux in claustra silentia venit ubi impediam habet venam ne libere canat Sicut quibus aspirantque spiritus ubi vult spirat Sunt quibus insensu sine causa et crimine dii sunt Id impie nisi rustice quia consilia dei sepe occulta sunt nunquam autem in iusta Videtur autem dii inferi in bonis et in fontibus quando maxime amici sunt hoc est quando ei tribulacione ut meliores euadant demittunt Nam virtus in infirmitate perficitur Ergo rustici id non animaduertunt videntes bonos affligi dicunt deum eis insensum cum minime sit Veruntamen si sit non tamen iniustus sit quia non habet presertim tam legem Vnde dicit galbula Quod nos in pecudes. Quod est dii habet id iuris in nos quod nos super habemus in pecudes Hoc nos scire sat est .i. rusticos sapiant sublimius vrbes id est urbani Sic docuit rediens id est veniens cum illic habitent fere predicatorum et ianus dixit tibi lectum in magno codice .i. decretorum aut in biblia Sol cadit Pro more suo finem parat a eglloge docent discedendi tempus Galbula sarcinulas Quid est Galbula ne sit tibi graue .i. molestum ferre id est auferre et colligere sarcinulas id est quas rerum pastoralium sarcinas Pera .i. nostra in qua panis et cetera edulia ferri solent est leuis. Vnde dicit esopum cum alijs accantatum ad iter libenter subijisse reticulum panis licet ponderosius esset quia non ut in itinere imminutum iri. Lantharus est poculum quo silenus uti dicitur in buco. Virg. Et grauis attrita pendebat cantharus ansa Lantharus ergo leuis quia exhaustus Paruus labor est ferre omnia .i. potus et cibi repositorya: sero .i. vespere et graue pondus sero vtile est ea omnia ferre mane. Ipse id est ego ducam pecus id gregem nostrum.

Negloga viii. que dicitur Heligio. de rusticorum religione Colloquutores Candidus et Alphus.

Orida solstitio tellus sicut alphe reuerso La.

Ad solitos montes: ubi ros in gramie: et estas

Altior hec armenta monet deducere tempus

Aereos montes et summa cacumina longe Alphu

Prospectior quid sint montes (tibi vera fatebor).

Pescio semper enim campestria rura lacusque

Incolui montanus ager qua fruge redundat:

Rude et illepidum ingenium prope flumina semper Lan

Uersatus fulice in morem Himosa per arua.

Sunt ubi ranarum / culicum / pulicum / cimicumque.

Lustra intersalices / vluas / viridescque papyrus

H H

Lantharus

f baptiste Ban

Irridere audes: et nauci pendere montes
Unde fluunt amnes: templis vbi tanta locandis
Darmora ceduntur: fulgens vbi nascitur aurum:
Que parit antemnas tellus: medicamen ab herbis
Dic quibus enisi montanis: de vertice baldi
Sepe melampodion legi: medicina capellis
Nulla magis presens: quondam valsa sinus egon.
Tradidit hoc: dum vere sues castraret et agnos.
Tradidit et dixit solus medicamen habeto.
Dic vbi castaneę plures: vbi copia maior
Blandis: in excelssis fontes et pascua vidi.
Montibus: artocreas et pingue polenta comedi.
Sunt populi fortes illic: robusta iuventus:
Lata pedes: callosa humeros: venenosa lacertos:
Dispida: dura manus: moli indefessa ferende.

Quidam solstitio tellus sic. In hac egloga que in scribitur bere-
ligione pastorum habet primo laudes motium quas Latio
nactus occasionem ex calore solstitiali quo urgente motus per-
te suadet accumular non immemor si recte censeo carmeli sui. que in colo-
re iam tum animo constituerat et cuius laudes prosequi intendit. Solstitio
scilicet estivali: non brumali. Est enim duplex alterum quo sol stare dicitur
et altius assurgere in epicido suo nequid alterum quod profundius descendere
non potest. ut in bruma. Ad solitos. scandido et gregi eius. nam alpinus
montes ignorat. Quid est tempus monet deducere (dicerem deducere autem
ducere. nam deducere in alium inusitatum est) hec armata ad montes solu-
tos vbi ros est in gramie et estas mitior. repartior est. quod in sumis montibus
estiuo frigore opacuz. Montanus ager qua fruge redudat. Ex hac questio-
nanciscitur occasione motium describendorum. Rude ingenium veritas con-
structio ad rem respiciens non ad vocem sicut apud comicum scelus que me
perdidit publicum primam communem habet nec vox simicum cimices sunt ver-
mes fetidi parietibus et lecticis in heretes et vbi cumque vapor est agrum frequenter
queres ut culices publices musce et id genus bestiole. Lustra potius ferarum
sunt iter salices que in locis humidis nascuntur. Gluas. id est herbas palustres et pa-
pyros. id est arundines que in egypto tate nascuntur ut ex singulis itermodis facies na-
uiculas. Habet autem mebrana tenuem in qua osi scripturabatur vnde nunc aduulsi voca-
bulo papyrum pro cartis dicentes. Et nauci pendere id non piuris facere

Solstitia Duo.

Deducere.

Limes

Lustra
Gluar
Papyrum

Nauci

Re ae viii fo li

¶ nar: ei qd aut putamen est nucis .v. Priscianus ⁊ Tortellius sentiunt
aut granum fabae cum se aperit vt Seruius vult aut vt non nulli mucor /
nucis priusq̄ condensatur in nucleum. Donit aut p̄ nihil aut re minimū
ei ⁊ valoris. Unde fluunt amnes .q̄ fere in montib; ortū habent vbi tan-
ta marmora cedunt locandis .i. constituendis templis .i. ad constituenda tē-
pla. Antennas id ē malos transuersos. Sepe melampodion legi id ē col-
legi. Melampodion autē est genus ellebori nigri a melampode quodā qui
eo vti in diuinationibus solebat dictum. aut a pastore eiusdem nominis qui
primus hanc herbam inuenisse dicitur. dum capras eo purgari. animadu-
erit. datoq; earū lacte furentes pretidas sanari. Unde dicit Doro. geor. iij.
Inuenteg nocent artes: celsere magistri. Philirides chiron amithaoni /
ules melampus. Interpretatur autē melamp⁹ nigri pedis. Vocant em̄ me-
lam nigrum ⁊

Antenna
Melampodis.

id ē vates insignis. Medicina capellis. Nulla magis presens id ē p̄sentius
⁊ situs sanās. Quondā vallasin⁹ egon. Ne contra decoꝝ medicine perit⁹
censeatur dicit se accepisse ab egone pastore: quem vallasinum a loco no-
minat. Dic vbi castanig plures videlz q̄ in montibus. q. d. nulq; artoceas
id ē panē cui caro includitur pastillum vulgo vocant.

Artoceas
Pastillum

artos enim dicit panis. ⁊ creas caro. Lata pedes. i.
habens largos pedes. callosa humeros. habens humeros callosos ex labo-
re aut pulposos. Reuosa lacertos id est habens lacertos nervosos. Tris-
pida id est pilosa molī ferende. i. ad molē ferendam id est quous onus por-
tandum indefessa id ē indefatigabilis.

Vallibus ex illis onera vt naualia curet

Confluit huc nullum est hominū genus aptius vrbi

Sive velis castrare pecus: seu scindere phagos:

Sive fimum ferri estabulis: haurire cloacas:

Latrinas curare: viamq; aperire coactis

Sordibus: ⁊ schalis puteos descendere in altos

Ingenio callent: ⁊ duro robore pollent:

Sed quid opus multis: subeunt op⁹ omne. popinis

Inseruire: focos lignis cumulare. veruq;

Artifici versare manu. dare libera fumo

Spiramenta: boum ventres ad flumina ferre.

Verrere humum in mundā scopis: doctissima ges ē

Quodq; magis miro: seper sub pondere currunt.

Lottibus in duris oriuntur: ⁊ ardua viuunt.

¶ iij

f baptiste mā

Per iuga cum capreis: habitant spelea ferarum.
Adde quod in celum breuis ē e montibus altis
Transitus erectum caput vsq; ad nubula tollunt.
Nubila transcendunt aliqui puto sidera tangant.
Esse locum memorant vbi surgit ab equore titan:
Qui nisi de didici contingit verticelunam:
Et vixisse illic hominem: sed postea ab actum
In probitate guie: q; scz omnia poma
Danderet: z magno seruaret nulla tonanti.
Hinc diui sanctiq; patres in montibus altis
Delegere domos tacite: cartusia testis:
Larmelus: garganus: athos: laureta: lauerta.
Et sina: z soractis apex: ymbrosa q; vallis:
Et iuga nursini facto senis inclita: et altis
Abietibus turrata caput ca maldoula sanctum.
Letera pretereo: nec enim sermonibus istis
Omnia complecti statuo montana frequentant
Lulmina celicole: sed anas et mergus et anser:
Ibis: onocrotalus: milui: fuliceq; paludes:

Phagi:

Vallibus ex illis .i. inter montes sicis .aut loquitur de plantis que est
in montibus Enumerat autem sordida ministeria ad que sepe aptiores sunt
in montibus orti: sicut ad omne laborem. Unde. Yuna. sa. ij. Et illic
Audiret positus montanum vulgus aratris. Posset tamen videre loqui
de i plantis z conuallibus natis vt illis det honesta ministeria. his sordidi
ora. sed de his qui in montibus nascuntur totus est sermo: q; dicit Conuallibus
duris oriuntur. Eredam de illis loqui qui in franciam veniunt purgari
cloacas z fumaris. Idq; quasi satyrico moris vt nescias an laudat an ve
rius irideat eos. Nisi quia rustico dat partes laudandi. cui etiam vtile mi
nisterium dū strenue fit laudabile videtur. Ex illis igitur vallibus que sunt
sub vertice montium: inter montes tamen. Confluit huc .i. ad hec plana lo
ca sub audit ex superioribus robusta iuuetus vt curet opa naualia .i. nauis
cum expleat minus Lastrare .i. emasculare aut ex coligare. seu seindere id ē
incidere z amputare phagos .i. arbores glandiferas a comedendo

re ae viii fo. lii

dicat Non autem intelligo vt torumata faciant aut celaturas ad quas
 phagus apta vnde est tibi pocula ponaz Phagina celatum diuini op^o al
 chinedontis Lloace sunt cripte subterraneę per quas sordes i fluuium de
 mittuntur Sordibus coactis id e cōgregatis z compactis vt aque ductus
 claudantur In altos puteos eorū purgandi gratia Popynis id e culinis
 Dare libera fumo spizamēta id est purgare fumarā vulgus caminos vo/
 cat Ventes ad flumina ferre aut sordes aluozuraur intestina precoruz
 macatorum Semper sub pondere currunt qđ in valibus ortis non cōgru
 it z multo minus quod sequitur Lotibus in duris oriunt id e inter cautes
 z sara aspera Spelea id est speluncas sed gręcum est Adde quod in celuz
 qđ scōmate non caret aut rusticana simplicitate quasi vero anime spacio
 ferantur in telum Nubila trāscendunt a liqui Athos em est vltra mediaz
 regionem aeris vsque adeo vt in eo neqz nubes neqz vent: sint sz cineres ex
 sacrificijs derelicti reperiunt anno pacto indispsi Esse locum memorār lęz
 paradisiū terrestrem quem quidam sublunari globo ponunt qđ s. dia po
 ma qđ quoqz ioco pastoralis non caret Hinc diui sanctiqz patres hoc vt
 detur principaliter intendisse vt tandem carmelum laudet. Carthusia non
 longe a gracionopoli in delphinatu prima domus carthusianorum viro/
 rum profecto celestium quibus vt solidis tibicinibus christiana fulcitur
 religio Carmelus antiquit ite omnibus excellens z obseruatione candide
 religionis ceteris non in ferioz Sarganus diuo Michaele mons insignis
 Athos mons tracie in cōfinibus machidonie mire altitudinis in quo est
 portica religione insignis quia cineres in azie derelicti illic disturbari ne/
 gantur Laureta vbi diua virgo habet edem excellentissimā z miraculis
 ac donarijs clarissimam Lauerna dea a furibus colebatur cui edes e/
 rat iuxta lauernalem portam que in christianum conuersa e vsum Et si
 na mons est vt dicitur gala. iij in arabia sepulchro diue Katherine reli
 giosus z preceptis moysi datis olim iam illustris Apex soractis apolli/
 nis obseruatione olim preclarus Ur. Sūme deum sancti custos soractis
 apollo Hunc quoqz qđ illic sub Loustantino nondū cōuerso diluit Sil
 uester romanorum pontifex in signis z vallis igitur ymbrosa in qua ille
 diluit Et iuga nursini facto senis inclita a nursis oppido in montib⁹
 posito aenei. viij Et te montose misere in prelia nurse vsens insignem fama
 z felicibz armis Et camaldula turrata caput sanctū .i. habēs scđm caput z
 ritum .i. quasi turriz insignitū abietibz qđ arbores in montibz nascūt sūt
 qđ qđ sappinos vocāt Et aut nō lōge a floretia Celicoię vt michael z tete
 ri ageli i stna auditi Anas auis imūditia aquarum gaudēs z mergus ad
 limum tendens z aser etiam illuue aqzū pastus z ibis vt ciconia cui silis
 est serpentibus nutrita Onocrotalus etiā obscenitatem amās nā ab o/
 noo quod est iniquo deduci videt Silui aues rapaces z obscenis viuē
 tes Fulice aues circa litora turpem victum queritantes frequentant
 sup. paludes.

Lloace
Popina.

Athos.

Sarganus
Athos

Lauerna
Sina

Soracte

Nursa

Anas
Onocrotalus.
Silui.
Fulice

Inter montane tantos regionis honores Alphus
 Turde mensse nihil: nihil est de palmitē dictum:

F bapti. mā

Hec tamen humana duo sustentacula vite
Maxima: monticole veniunt e rupibus ad nos
Hordea mercatum torui / fuligine tincti
Secosi / macie effecti / lacernae situosi.
Indigenae ostendunt quae sit natura locorum
Sed quod montanis de religionibus inquis:
Retulit in mentem quae de polluce feruntur
Quae dea si nosti visae: quae candida nympha!
Dic age: nam ceptum certamen inutile nobis.
Utilior sermo de religione tenendus:
Balbula qui solitus pecudes in pascua tecum **Lan**
Ducere: te satis hoc potuit docuisse: quod optas
Plura quidem polluce super narzata: sed ipsam **Alphi.**
Hec docuit nympham / nec me quaesisse recordor.
Hunc subiit mentem: cum religionis oborta est
Dentio: et illarum visa est mihi maxima laudum.
Non erat illa dris: neque libetris: neque oreas. **Lan**
Venerat caelo superum regina: tonantis
Pater anhelanti pacem latura iuente.
Huic tethys huic alma ceres famulantur. et ipse
Aeolis equoreis ventos qui frenat in antris.
Hanc deus astrorum flammam super: atque volantes
Solis equos: supra fulgentem cassiopeam
Extulit: et sacram bissero sidere frontem
Linxit: et ad iecit subter vestigia lunam.

Inter montane rē. Obicit alphi nullam esse mentionem factam
de frugibus quas vberiores in equore seu planitie nasci contendit. De
melle id est de fragibus. de palmite id est vitibus. Mercatum supinū
a mercor id est a nptum. torui: quia immitti fere sunt fronte vsq; adeo. ut
immites dicantur in cotibus oxi vnde. Daro. in buccoli. Hunc scio quid

p. ae viii fo. lvi

firamos duris in coribz illū. Ismarus aut rhodope aut extremi garamā /
res. Nec nri gnīs puez nec sanguis edūt. fuligine. i. pingui fūneo. Setosi
id ē hirsuti. Juuenal. Hispida mēbra qdē z durē p brachia serē. Promit /
nūc atrocc animū. Situosi. Talla docet sicutulosi ee in vsu. licēter aut hic
ysurpat situosi. qz p regulā fieret sitosus. Indigens. i. inde geniti. hoc ē vt
hic accipit incole. Sed qd. cedit ad pncipale qd est declarare diuā yginē ee
visam polluci: hoc ē poeta: eiusqz laudes accumulare: z poetez in religioe
tā paucis significare. Galbula de q in polluce satis dem est. videt p dimi /
nūdem dici a galba. de q Juuenal. nec vilis galba tulisset. Polluce sup. i.
de polluce: ē em anastrophe. sup ar accipit cū abltō. p de: vt enei. i. Dulca
sup pamo rogitās sup hectorē multa. Hūc subijt mentē. i. venit in mentē.
No erat illa deyas. i. dea arboz z pcpue quercūyvt diximus. neqz libetris
id ē vna musaz q libetz incolūt. nec oreas: i. dea mōtū. nā oros mons dr.
Tonātis. i. veri iouis cuius ē tonare. hoc ē iesu chri filij dei mī. s. Maria
Juuetē anhelāri. i. laborāti in piculo vite: pacē. i. trāquillitatē mētis Te /
thys ē magna dea maris vxor oceanī. facitqz theryos in grō: z vtrāqz pdu
cere p̄t. vt in geoz. Tez sibi genex tethys emat oibz vndis. Leres dea fru
gū dicta: regina siciliē. alma: qz nos suo inuēto alit. z ipse eolus rex vētoz
dictus q illoz vlym inari fecit abeisa selua q impedimēto erat. In antris
equoreis. i. vicinis eqri. enei. i. Aeoliā venit loca sceta furentibz austris zc.
Frenat. ibidē. illa se iactat in aula Aeolus: z clauso ventoz carcere regnet
Deus extulit hāc. s. diuā yginē sup flāmas astroz. vñ canit. D glosa dñā
excella sup sydera. qz assumpra ē maria ad ethereū thalamū zc. Atqz vo /
lātes. i. pncies eqs solis. qz qtuor. Qui. in pnci. s. meta. ponit. vt al bi di
rimus. Supra fulgentē cassiopeā. q est in circulo arctico effigies tñ corpo
ris ad estiuū circulū puenit: quā capite z dextera manu tēgit. quā ppe medi
am diuidit: z circulus lacteas nō lōge a cephei circulo locatā. vbi occidit cū
scorpione: exozit cū sagittario. Hāc Euripedes z Sophocles z alij multi
scripserūt glām olim fuisse q nereidas corpis pulchritudie suparet. ppter
quod in siliquastro cōspicit sedēs: z p̄tente se mūdo resupinato capite ferri
videt. Hissenō sidere: vt in Apoca. xij. Mulier amicta sole z luna sub pe
dibus eius.

Galbula.
Super

Oreas
Tethys
Leres
Aeolus

Cassiopea

Laudide mira canis nullis pastoribz vnqz Alphus
Cognita: quid tethys: quid fulgens cassiopea:
Aeolus equoreis ventos quis frenat in antris:
Qui sunt solis equi: magna atqz ignota recenset.
Sidera sunt partim: partim sunt numina prisca. Lan.
Omnia que pollux mihi cū narrasset in eodem
Duxit: z ista sacer paries ait omnia monstrat.
Pictus erat paries signis z imagine multa.

ra
de
na
ye
id

F baptiste mātu

Omnia non memini: mens est mihi debilis ista
Vix tenui: dum sepe animo voluo atq; reuoluo.
Sepe recordari medicamine fortius omni
Ista potest nigro depellere nubila celo
Ista potest siccis fluuios dare frugibus imbres
Lum volet: ista novos duris emittere campis
Lum volet: emissos poterit restringere fontes.
Qui modo sunt steriles et nudi gramine campi
Si volet: in pinguis poterit conuertere glebas.
Frigida saturni cum sidera suscipit atro
Scorpius hospitio: non auferet hordea grandos
Nec domus ardebit: nam tūc hęc omnia celum
Dicitur iratis in terram effundere ab astris.
Si volet hęc nobis custodiet omnia virgo:
Si fauet hęc nobis: cōplebunt horrea messes.
Adūcietq; gregi semper fetura gemellos.
Si pecus in flix erit et sine vellere: solo
Ipsa potest nutu dare lac: dare vellera et agnos:
Et curare greges: omnēq; auertere morbu.
Nil opus est modo pana sequi: neq; cetera ruris
Flumina quę veteres frustra coluisse feruntur.
Vidi ego circū aram nymphę pendere capellas/
Plaustra: boues: et oues: hic iani vidimus hircū
Et memini inscriptam versu hoc legisse tabellam.
Notū pro saluo ianus breue reddidit hircō.

¶ Landide mira canis. Ne cōtra decoz maiora q̄ pastorib; cōueniāt
ceciniſſe putet castigar poeta dicēs a polluce didiciſſe. Sidera sunt partim
vt cassiopea. Et ista sacer paries .s. q̄ erat in ede sacra. Sepe recordari sub/
audi ē: fortius oī medicamie. Fluuios imbres .i. effluētēs et abūdātes No/

Re ae viii fo. liiii

nes fontes emittere qđ vſu veniſſe varia loca p̄dicāt. Frigida ſaturni. Id
em̄ p̄noſticon c̄ future calamitatis. i. culmoz p̄ gr̄adine delectōis. Un̄ de
Baro geoz. p̄mo. Hoc metuēs cœli mēſes ⁊ ſidera ſ. rua frigida ſaturni
ſeſe q̄ ſtella receptet. qz vt amor noſter interpretat. dū in ſcorpū venit gr̄adi
nē generat ſaturni ſidus. ſed diua ſgine intercedēte nō auferet hordea gr̄a/
do. nec domus ardebit. i. nec cōburet fulmine Fœtura. i. fœcūda p̄ductio fœ/
tus. Baro. Si fœtura gregem ſuppleuerit aureus eſto. Adijcet. ſ. ad gre/
gem. gemellos. i. geminos fœtus. Si pecus inſœlix. i. morbidū ⁊ miſerabi
le fuerit. Bene aut̄ conuertit ſermonem ad rem paſtoralem. Solo nutu:
ſolo iudicio capitis. Pana deū paſtorū de quo Baro. Pan curat oues
ouūq; magiſtros. L̄tera numina: vt palem: apollinē: faunos: ſiluanos:
egipanas: ſatyros: cererem: bachum: ⁊c. P̄ymphē ⁊ diuē ſgine eterni pa/
tris ſponſe. Capellas. ad eſt capras cereas. hircū iam. i. quem ianus pura/
rat amiſſum cum a puero in vepribus alligatus eſſet. vt prius vidimus.
Eſt autem artiſcioſe hoc dictum: Nam ſic orius dicta veram h̄ſtoriam
aſſerit. Erat autem hircus cereus aut depictus: vt patet ex carmine Ho/
ris eſt autem italoꝝ in tabellis ⁊ otinis depingere caſus ſuos ⁊ miracu/
loſas deliberatōes aut rez recuperatōes. vñ ⁊ Amasius poeta. Hūc dea nunq;
ſuccurre mihi: te poſſe mederi. Picta docet tēplis multa tabella tuas

Pan

Dumq; ea p̄legerē: pollux hęc carmina ſupplex
Ante aram genibus poſitis in marmore dixit.
O dea quę ſeruas vrbes ⁊ rura: precamur
Ne padus erundet: ne ſtrix nocturna per vmbraſ
Hauriat irifantes: nec eant per compita larę.
Diua faue agricolis: talpas occide malignā
Aggeribus peſtem: gelidis ſata lęta pruinis
Quando brūma venit: conſpergere diua memento.
Ne rineq; erodant anno frumenta ſequenti.
Ab horę ſtatu pingues defende marifcas.
A gruis ore fabas: ⁊ ab anſere farra paluſtri:
A ſerpente boues. a vulpe ⁊ fure cohortem
Ab ruco erucas: a brumma ⁊ grandine vites.
A vi ⁊ fraude lupi pecus: a rubigine fruges.
A rabie catulos a flāma ⁊ fulmine villas.
A murū inſidijs p̄taſonem: a milite pernas.

F bapti. mā

A campe z pigris: pigris. heu cetera nescit
Dens oblita sequi: numerus me in verba reduxit.
Sæpius in numeꝝ rediens obliuia forsā
Dente abigam. retro gradior: numerūqꝫ recurro.
A murū insidijs petasonem: a milite pernas
A campe: z pigris virides limacibus hortos.
Alphe yden que vis numeri: iam cetera cerno
A tonitru reboante cados: a frigore fctas.
A grauibꝫ vitulos oestris: a gutture porcos:
Anginolo. operas pubes ne rustica perdat:
Ad sis o dea: ne cledant examina fuci.
Fleu milium furentur aues: neu vellera sentes
Succida: neu lappas apprendat lana sequentes:
Diua gubernatrix hominū: custodia vatū
Diua laborantū requies: medicina dolentū
Et tutela gregum nostris precor annue votis.
Talibus orabat pollux: ego postibus herens
In baculū pede porrecto recitata notabam
Altius: ac memori condebā singula mente:

¶ Dumqꝫ ea plegere. Ostēdit pollucē in religione memorē pastorū atqꝫ o rare p rez rusticarꝫ cōseruatōe. vii carmē eius depicatoriū recēset. Perlege re scꝫ oculis nō ore. nā (vt dixi) picture sunt indoctorꝫ libri. ea scꝫ qꝫ depicta dixit. In marmore. sup marmor pauimēticiū. Ne padus exūdet. qꝫ sepe vt Daro dicit fluuiorꝫ rex eridanus: camposqꝫ p oīs. Lū stabulis armenta trahit. Ne strix nocturna. Id ex rusticorꝫ suspitione. qꝫ putāt striges et lamias noctu volare qꝫ infantes auferāt edēdos. qꝫ fictū ad terroꝝ puerorū ne noctu vagentur auctor est Porphirio ad illud Hora. in arte poe. Nec quodcūqꝫ velit poscat sibi fabula credi. Neu pransē lamie viūū puez ex trahat aluo. Perottus autē dicit de strigibꝫ sic. Striges nō a stringēdis infantū corpibꝫ: vt qꝫdam falso existimāt. sed a stridore nomē habēt. Fabulo sumqꝫ est qꝫ eas tradūt vbera infantū labris immulgere. Aues sunt nocturne. Luca. Qꝫ tepidus bubo qꝫ strix nocturna qꝫrūtur. Constat tñ in maledicis iā esse z etiā apud vetustissimos fuisse. accipiꝫ p maleficis mi

Lamia
Strix.

ligibus que noctu gradientes infantium corpora sanguinem sugendo ex
 hauriunt. Hec elle **Hauriat** igitur .i. exhauriat sanguinem sugendo nec
 larue id e cadodemones ac lemures hoc est nequam spiritus q vagari putā
 tur & duz in nocui sunt lazes dici. **Lalpa** appositorie malignam pestes
 aggeribus id est cumulis terre. **He tinge** .i. miales aut alij vermiculi vt
 limaces. **bruci tinea** blacte. **Pariscas** id e ficus. **Antere palustri** id e in do
 mro in paludibus versari solito. **A serpente boues** qz in aluū smitti solēt
Lohortem id e gregem. **A bruco** id est vermiculo caules & erucas que sala
 tes sunt herbe de pascere solito. **A brumma** id e brumali frigore ea rubigi
 ne in secta pluuiā que rubiginem inducit. **Latulos** id e catellos villas id
 e domos in agro. **Perasonē** id e anteriora crura suūm a milite id e stipēdia
 rio franci architēgentem francum appellant. **A campe** id e vermiculo il
 lo hortenses maxime herbas & arborum frondes erodere solito vnde colu
 mella. Hec solum teneras audent erodere frondes. **Impliciteris** conche li/
 max hirsutaqz campe. **Fingit** autē rusticum oblitum carminis vt decoru/
 seuet. **Que vis** id e virtus: numeri id e rythmi & metri quia metra iuuant
 animos id est memoriam. **Unde ille** Numeros memini si verba tenerem.
A. ronu reboante cados id e vasa vinaria in quibz per vehemens toni/
 tu vna obuerti solent & in yappam mutari. **Fetas** .i. grauidas oues cstris
 quos latini a silos vocant. **Haro** geoz. ij. Cui nomen a sillo Romanū est
 eltrum graij vertere vocantes. **Vitulos** ardente sole nūmūm excruciat: & i
 fugam quasi furentes vertunt. **A. guture** anginoso. **Is em** suisbus peculia
 ris est morbus. **Operas** id est labores diurnos. **Feci** vespere sunt .inutiles a
 pes aut mulce non mellificantes. sed mella furantes. **Unde dicit** maro. de
 apibus. **Ignauū** fucos pecus a presepibus arcent. **Examina** autē sunt apū
 seu apium feture. **Ique**. **Examencz** apium longa cōsederat vna. **Silium**
 legumen. vt quidam volunt a mille dictum q millesimum reddat tamē p: l
 mium corripit vt **Geoz** .i. Et milio venit annua cura. **Vellera** succida. id
 est cum lana nodum lo ea feces .i. spine & vepres hirsuti. **Lappas** .i. nodu/
 los hirsutos in lappa herba crescentes. **Demori** mente. vt vero simile
 faciat.

Brucis vocat
 fis longi ang
 quibz deas
 quibz ad m
 pu volu p
 si atqz labz d
Petaso
Lampe

Labos.

Estrum

Angina
Fucus
Examen.
Silium.

Laudide polluet pro sollicitudine tanta **Alpha**
Pro precis officio: pro religione putasne
Dandum aliquid nobis: p:ierate peculia crescunt.
Quid ni aliquid dandum e: op? e persoluerē crates **Lan**
Rusticus es: crates enim pro gratibus inquis **Alph.**
Crates & grates paruo discrimine distant, **Lan.**
Dandum aliquid neu his detur: sine pasca reuertē
Quando sacerdotes commissa piacula solunt.
Quid dabimus: vituli granis e iactura: vel agnū **Alp**
I

f baptiste mā

Vel leporem: pietas etiam laudabilis anser.

Dona docet tempus: lepores brummalia dona Lan

Dando niue hyberna currendi crepta facultas:

Anser ad aut tūmni finem: nonasq; kalendas

Pertinet: estatis coryli: noua poma: racemi

Munera lactantes hedi sunt veris: z agni

Tunc si te cordis aliquem. conspexeris egrum

Actenuem: qui nec vendi nec viuere possit:

(Unus erit solempne satis donabimus agnum.)

Ipsa mihi cum iam regredi post prandia vellem

Lamina de nymphe solempnibus eruta fastis

Tradidit: z dixit si quando grauabere curie:

Hec cane: promentis medicamine carmen habeto

Lepus *Laudide polluci.* Dicit poeta hoc figmento pastorū aium ad gratitudinem vt ad eam inuitet non inimicorū p̄fessionis sue pietate. i. elemosinis pie exhibitis. p̄culia. i. possessiones. Opus est persoluere crates. Et risum excitet facit rusticum crates. p̄ grates dicere Danduz aliquid sone his detur sine. i. permittit pascha reuertit piacula. i. p̄ctā expiatioe digna soluit. i. absoluit iactura id ē amissio etiam anser ē pietas id ē el̄yna laudabilis Dona docet tempus. i. p̄ tempore danda sunt dona q̄ habet z obsonia sua tempora vnde. lepores dūt dari in media hyeme quādo nix alta īpendit aufugere Anser ad autumnuz z kalē. nouē pertinet Coryli. i. auelane z noua poma z racemi sunt munera estatis Hedi z agni lactētes id ē ad huc lac sugentes sunt munera veris. i. verni temporis De cordis id ē senso autumnali Qui nec vendi zē morē rusticorū satyrice describit q̄ donū dō: rē nere nō p̄t Larina scz sequētia: de nymphe solētibz eruta fastis. i. festis

Quando molorcheo titan descendit ab astro

Pronus: z astree iam limina virginis intrat

Virgine letetur pubes z cana senectus:

Transit ad superos: z olympica regna petiuit.

Ogdoas vt toto iam tertia fluxerit orbe:

Festa dies iterum: natalia virginis aras

Inguibus illustrat. offert noua liba sacerdos

Libra redit noctes properans equare diebus.

Re aevi iiii fo lvi

Exultat picenus ager: vehit adria puppes.
Iliricas et chaonias: cum mercibus adsunt
Tusci/ymbri/veneti/siculi. lauretica templa
Lum donis turmatim adeunt: votisque solutis
In sublime iugum leti ad commercia tendunt.

Et cum tessalica cursu brevior sagittas
Sol subit: et frigent vrentibus arua pruinis.
Clausa gynaecei sacris penetralibus hausit
Lorde deum toto proprios oblita parentes

Et cum semiferi fugiens chironis ab arcu
Languet ad hiberni glacialia limina capri:
Induat ornatas et mas et femina vestes:
Leticiaque diem celebrent: quo semine sacro
Loniugis annosus grandam pater imbuuit aluum.
Illa dies etenim sancte primordia nymphae
Fecit: et in nostras vetuit descendere sordes.

Quando molozcheo Docet de quibus temporibus agant solemnia festa
diue virginis. vt festum assumptionis in medio augusti quando sol dereli
quit leonem et ingreditur virginem Unde idem in parthenice mariana
Terga feret titan nemeque extrema tenebat Fulgentem cratera inter clara
et coronam Sequitur autem in hac re opinionem Rigidij qui hunc leo
nem tradit a luna lassu Junonis in terra archadica et regione nemeque educa
tum et inde exitum herculis demissum. que hercules insu euristhei
claua quam a molozcho hospite acceperat interfecit Itaque postea claua p
gladio pelle p scuto vltim herculem fuisse Leonem vero a iunone inter sibe
ra relatum qui ad occasum spectas sup caput hydre constitutus est Qua
do igitur titi id est sol descendit pronus ab astr omolozcheo id est a leone
claua molozchi intercepto (Est autem longe petiti epithetum) et intrat iam li
mina virginis astree. i. iusticie virginis que astrea dicta celum petijt sed vt
dicit Qui. Vltima celestium terras astrea reliquit tunc sup pubes id est iu
venes pubescetes et senectus cana. i. cenes canescentes letet ygine. i. maria
quia sup nunc transit ad supos et petiuit regna olympica id est celestia Og
doas describit festu natiuitatis diue yginis dicens vt. i. postquam tercia ogdo
as. i. octaua aut terti octonarius numerus Est em ogdoas ogdoados nu
merus octonarius et replicato p assumptione habet natalis ygis flurit ia eo
so orbe itez sup est festa dies que natalia ygis illustrat aras ygis igibi. i. lu

Leo celestis.

Molozchus

Astrea

Ogdoas

f baptiste Ban

minibus . sacerdos offert noua Liba id est libamina Libra s. signum te
dit pperans id e festinans equare noctes diebus quia paulo post e equinoc
tium autanale **Varo**. Libra die noctisque pares ubi fecerit horas age
picenus exultat s. festo solemni adria .i. mare adrianum vehit puppes illi
ricas z chaonis .i. peroicas id e vehemetes illiricos z thaones seu epiro
tas lauretum visentes tusci adsunt cu meribus .i. rebus venalibus z ym
bri zc in iugum subline ubi edes est diue virginis qd celebratur cu sol sub
it cursu breuion qz tunc bruma est sagittas tessalicas .i. sagittarii signum
quod chiron thesalicus constituere dicit quia tunc clausa sacris penetrali
b) scilicet templi genecei .i. secreti yginum Est em id est
geneceum locus ubi mulieres versantur ubi clausa hausit dei toto corde
oblitca p prios parates qz soli cõreplationi diuine vacabat nil terreni sapi
ens Hoc ut festum celebratur xi. ka. decembres Est cum semiferi zc de
scribit festum cõceptionis eiusdem diue virginis sequens ordine calcedonij
non rei geste qz prius cõcepta e presentata fuit Et cu sol fugiens ab ar
cu chironis .i. sagittarij semiferi id est centauri .Lentauri em sũt populi
tessalie qui primi equos illic assenderunt Unde procul visi crediti sunt ym
bilico tenus equi Unde fabula orta ut inferne equi supne homines dicũt
languet quia parum habet caloris .ad limina glacialia .i. ad ingressum
fugidum .capri id est capricorni hiberni id est hiemalis signi. tũc supple. z
mas z femina iduat ornatas vestes .i. ino ornates z celebrent leticia subau
di cum .i. letentur diem quo pater .i. ioachim/ ut porior est snia/ annosus .i.
vetulus .i. imbuit semine sacro .i. puento ab originali macula .aluum cõiu
gis .i. anne graudam Item illa dies fecit primordia id est cõceptum scẽ
nymphe id e sponse altrũm patris .z noluit descendere in nostras sordẽs
scz originalis peccati in quod omnes pter hanc de semine nati descende
runt.

Synecium

Lentauri.

Lum' volat imbrifera lampas pthebea sub yma

Ad vernos reditura dies : iam proxima veri:

Iciturus omnes : sacros altaribus ignes.

Tura facis : faculas manibus datq; ducite pompa.

Attulit intemplum noua dona puerpera virgo

Quando gregis princeps aurato vellere fulgens

Incipiet cephris aperire repentibus annus

Et dare maiores luce qz noctibus horas:

Alget occulta m reqat paranymphus in edem.

Et noua miranti referat mandata puella.

Festa dies tuscis populos de collibus omnes

Logit: z arnicolas vocat ad florentia templa.

aliger

Re aeviii fo lvii

Tum quoq; sed tenui virgo prius intervallo
Nuplit: et hęc teneris lux est celebranda puellis.

Quando sub extrema cancri testudine phębus

Voluitur: et reuehit vicina canicula morbos:

Ture piam celebrare diem: redit hospita mater

In proprios a matre lares altaria circum

Primitias cereris gemine suspendite matri.

Ista dedit pollux: vigilans que in montibus olim

Fecerat ad pecudum caulas: dum nocte serena

Dilictam cęli sparsosq; examinat ignes.

His quoq; plura dedit: sed carmina plura refert

Non sinit extremū deponēs vespera solem.

Eū volat. Docet qñ celebrandū est festū purificatōis aut verius pñtati
onis et apparitōis christi: quo pñtatus ē a diuo virgine in tēplo. Ordo ē
enī laps phębea: id ē sol: volat sub vna imbrifera. i. sub aquario adhuc
exiltes: reditura ad dies pños: q̄ incipiūt in martio. existēs iam prima ve
ri. o. nurus. i. nupę oēs: ite date sacris altari b̄ ignes. Date focus tura. da
te manib̄ vris faculas ducite pompā. i. letas supplicatōes seu pcelliones.
quia hęc puertpa. i. que hęc pmanens puez pepererat: attulit in templum
noua dona. q̄ puez q̄ datus est nobis: hoc est deū incarnatū et de virgine na
tum. q̄ duo maxime sunt noua: nec prius visa: nec deinceps videnda.

Quādo gregis priniceps. Describit festum annunciationis et incarna
tionis dominice: quod in martio celebratur sole exilente in principe gre
gis. i. ariete. Paranympus. id est pronubus Gabriel archangelus. aliger
quia alari pinguntur angeli. Virant: quia turbata est in sermone eius.
Luce p. Noua mādara: q̄ Ecce cōcipies in vtero et paries filiū. Arnico
las. i. arni amnē colentes: cuius accolos qdam fluentinos volunt appellā
dos. Unde non semel pro florentia fluentia. et pro florentinis fluentini le
gantur. Id aut festū florentini p̄cipue celebrant. Nō est aut legendū arui
cole quasi arua colentes: quia illi vbiq; sunt: arnicole in tuscia tantum.

Tum quoq;. Tāgit festū nuptiar: q̄ prius nupserat. nā cū eēt despon
sata missus ē angelus et. renū. i. modico intervallo. i. spacio tēis. Est autē
spontanicus hūs. et hęc lux. scz nuptiar: puellis teneris: nubere sperantib̄

Quādo sub extrema cancri et. Diserte docet festū qd̄ visitatōis nomie
celebratur sexto nonas iulias: potius dicendū reuersionis. q̄ statim vt cō
cepit abijt cū festinatōe in mōrana. et māsit illic mēses tres vsq; post natiui
tate diu iōānis p̄cursoris dñi. **Q**ñ igit phęb. i. sol voluit sub extrema
testudine cancri. id est in extrema parte que testudinata videtur. et can

Arnicole

f baptiste Ban

cula sc̄i celestis: vicina sc̄i mox oritura: reuehit morbos. celebrate biē dñi
id ē p̄i officij ture: q̄ mater. id ē pregnās h̄go: q̄ etiā ab Elisabeth m̄i vo/
ca ē: q̄ v̄de mihi hoc vt mater dñi mei zc. qd̄ de ea potius q̄ de alia pre/
gnāte dicit. q̄ p̄ eū quē gestabat certa erat etiā partu futura mater. Ho/
ca sc̄i Elisabeth: redit a m̄re. s. Joānis: in p̄rios lares. i. suas edes. sus/
p̄dite ergo circū altaria gemine m̄ri. s. marię z elisabeth. q̄ a quibsdā vo/
catur festū elisabeth. Primitias cereris. i. nouas fruges q̄ tūc mature sunt
Ista dedit pollux: dū examinat ignes: id est dū p̄tutē scrutat astrorū. *Ves*
pera. i. vesp̄rus aut vesp̄z vesp̄rus z vesp̄rigo: stella illa vesp̄tina quę
mane lucifer dicitur.

Vesperus

Aegloga nona quę dī Falco de morib⁹ curie hō
manę. Colloquutores Faustulus z Candidus.
Post religionis ingressum.

Quid de quo casu patris pecul act⁹ ab oris Fau.
Nec in rura venit: hic pascua nulla nec amnes
Nec liquidi fontes: nec ouilia rura: nec ymbres
Et tamen assiduos gregis hęc pascuntur in vsus
Faustule me noster cor ydon q̄ plurima quondā **Lat.**
His armenta locis habuit magnamq̄ peculi
Longerię fecit: pecori me credere adegit
Esse salatares istis in montibus herbas.
At postq̄ segnes agros z inertia sacra
Vidimus: z siccis arentem fontibus yndam
Penituit longęq̄ vię patrięq̄ relicte.
Postq̄ te incolumē saltus intrare latinos **Fau.**
Contigit: antiqui potes hęc mea tecta subire
Jure sodalitij. sunt hi: mihi pauperis agri
Iugera pauca: meę vix sufficientia vite
Quicquid id est: cōmune puta. tibi forsitan vlla
Prospera fors aderit. fortuna simillima vento est.
Laricę succede casę: dum p̄terit gestus.